

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 2021 року №

СТРАТЕГІЯ
зовнішньополітичної діяльності України

1. Загальні положення

Мета зовнішньої політики України — утвердження України у світі як сильної та авторитетної європейської країни, здатної забезпечити сприятливі зовнішні умови для стійкого розвитку і реалізації потенціалу держави, економіки та українців.

В основу зовнішньої політики закладено європейський та євроатлантичний курс, закріплений у Конституції України.

Забезпечення незалежності і державного суверенітету України, відновлення її територіальної цілісності, протидія агресивній політиці Російської Федерації, курс на членство в ЄС та НАТО, просування українського експорту і залучення іноземних інвестицій, захист прав та інтересів громадян України за кордоном є пріоритетними напрямками зовнішньої політики.

Україна розвиває відносини стратегічного характеру з ключовими партнерами на міжнародній арені, передусім з ЄС і НАТО та їх державами-членами, здійснює взаємовигідне співробітництво з іншими країнами та міжнародними організаціями.

Україна прагне до забезпечення у Балто-Чорноморському регіоні миру, міжнародної безпеки і стійкого розвитку, розбудовує відносини добросусідства із дружніми сусідніми державами.

Досвід, набутий за роки протидії російській агресії, зокрема щодо протистояння гібридним загрозам, може бути використаний для розвитку безпекового та політичного співробітництва з іноземними державами.

Україна як держава — засновниця ООН та ряду інших міжнародних організацій послідовно виступає на захист міжнародного правопорядку, що базується на основних принципах та нормах міжнародного права, поваги до прав людини та демократичних цінностей.

Україна прагне зміцнити позиції у регіоні, посилити свою роль як контрибутора євроатлантичної безпеки, розширити географію безпекових та економічних партнерств, брати більш активну участь у реформуванні глобальних інституцій, діяльності міжнародних організацій та створенні нових регіональних форматів співпраці.

Геополітичне положення робить Україну не тільки невід'ємною частиною європейської та євроатлантичної системи безпеки, а і важливим енергетичним і логістичним хабом у регіоні.

Україна бере активну участь у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, зокрема у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки.

Також Україна бере дієву участь у боротьбі з міжнародним тероризмом, злочинністю, незаконною міграцією, кіберзагрозами; є відповідальним учасником режимів контролю над озброєннями, роззброєння і нерозповсюдження зброї масового знищення; активно залучається до протидії негативним наслідкам змін клімату.

Україна спрямовує свою м'яку силу через засоби публічної дипломатії з метою використання привабливості країни і наявних переваг для налагодження політичних зв'язків, розвитку торговельно-економічного партнерства, поширення достовірної інформації про свій розвиток та досягнення.

Україна дбає про збереження національної та культурної ідентичності українців за кордоном, сприяє задоволенню їх потреб і активно з ними взаємодіє у просуванні інтересів у світі.

На тлі поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — COVID-19), і світової економічної кризи посилюється роль України у подоланні викликів продовольчої безпеки, створені передумови для її утвердження як гаранта продовольчої безпеки.

Реалізація цієї Стратегії буде здійснюватися з дотриманням таких принципів:

стійкість — здатність держави і суспільства ефективно протидіяти загрозам будь-якого походження і характеру, зокрема військовій агресії, економічному тиску, політичній дестабілізації, кібератакам, дезінформації та іншим гібридним засобам впливу, адаптуватися до змін безпекового середовища, підтримувати стає функціонування, швидко відновлювати рівновагу після криз;

верховенство міжнародного права — дотримання норм і принципів міжнародного права, довіри до міжнародних інституцій, виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань, дотримання домовленостей та договорів;

адаптивність — оперативне реагування на зміни міжнародного середовища, ефективний кризовий менеджмент у сфері зовнішньої політики, інноваційність у підходах та інструментаріях, гнучкість у прийнятті рішень;

взаємодія — ефективна координація та комунікація між державними органами України, а також з іншими учасниками міжнародних відносин —

державами і недержавними інституціями, міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, бізнесом, науково-академічними колами, засобами масової інформації;

прагматизм — розвиток двосторонніх відносин і багатосторонньої дипломатії на основі національних інтересів з метою розв'язання конкретних зовнішньополітичних завдань, використання економічної дипломатії для сприяння сталому розвитку української економіки і зростанню добробуту українців;

людиноцентричність — визнання людського життя, гідності і прав людини найвищими цінностями; захист, сприяння і просування інтересів громадян України у світі та закордонних українців як основне завдання української дипломатії.

2. Аналіз зовнішнього середовища

Поточний стан міжнародних відносин характеризується високою нестабільністю і послабленням міжнародних інституцій, що мають забезпечувати дотримання норм міжнародного права, а також мобілізацію зусиль для подолання глобальних викликів.

Нинішній світоустрій стикнувся з небаченими досі викликами. Пандемія COVID-19 виявила критичні проблеми в суспільствах та економіках країн світу, призвела до глобальної фінансово-економічної кризи, стала каталізатором трансформаційних процесів, фрагментації міжнародної спільноти.

Пандемія COVID-19 загострила та прискорила негативні тенденції — кризу глобальної взаємодії, зростання глобального суперництва, посилення націоналізму, протекціонізму та популізму. Вона також призвела до зменшення мобільності населення і міжлюдських контактів, активізувала процеси регіоналізації, спричинені потребою в переорієнтації з глобальних ланцюгів постачання на місцеві та в переміщенні виробничих потужностей ближче до кінцевого споживача. Як наслідок, найближчі роки можуть характеризуватися більшою увагою країн до внутрішніх проблем, а не зовнішньополітичного порядку денного.

У короткій та середній перспективі перед міжнародною спільнотою стоятиме виклик подолання економічної рецесії. Економічне відновлення у “постковідному” світі буде характеризуватися нерівномірністю: розвинуті економіки мають шанси відновитися швидше, а економікам держав, що розвиваються, загрожує фінансова нестабільність, стагнація або й колапс.

США намагатимуться зберегти роль глобального лідера, якої прагне набути КНР.

НАТО залишиться основним контрибутором безпеки на євроатлантичному просторі попри тенденції до посилення стратегічної

автономності ЄС у сфері оборони і безпеки. Важливим фактором стане прийняття нової Стратегічної концепції НАТО — 2030.

Вихід Великої Британії з ЄС, посилення націоналістичних та популістичних настроїв у європейських країнах, стагнація процесу розширення ЄС, нестабільність на кордонах ЄС, гібридні впливи зовнішніх сил, посилення дискусій між державами-членами з ключових питань розвитку стимулюють процес активного переосмислення глобальної ролі і майбутнього ЄС.

Водночас ЄС виступатиме провідним глобальним суб'єктом у сфері прав людини, політики розвитку, запобігання кліматичним змінам. Європейський зелений курс формує нову економічну парадигму в Європі, змінюючи традиційні підходи до виробництва і розвитку економіки та водночас перетворюючи континент на кліматично нейтральний через мінімізацію використання викопного палива, зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище, що в результаті покращить здоров'я та якість життя людей.

Політика Російської Федерації сьогодні є основною загрозою для України та Європи. Росія докладает зусиль для відновлення своєї ролі як глобального актора шляхом політичного, військового, економічного і інформаційного тиску на держави та інституції трансатлантичного співтовариства. Російська Федерація застосовує увесь спектр інструментів гібридної агресії з метою встановлення контролю над Україною, порушуючи її територіальну цілісність та намагаючись блокувати її рух до ЄС і НАТО, а також для дестабілізації інших країн та заснованого на нормах міжнародного порядку.

Посилення ролі військової сили, зниження порогу її застосування, загострення існуючих збройних конфліктів призводить до зменшення передбачуваності у міжнародних відносинах. Наявна архітектура безпеки, заснована на дотриманні принципів міжнародного права та на режимах контролю, стає менш надійною, що спонукає держави посилювати власні військові потенціали. Підвищується рівень небезпеки поновлення гонки озброєнь, розширюється коло держав, що володіють ядерною зброєю, а отже, є загроза її застосування.

Дедалі більшого значення набуває інформаційно-цифровий простір, який перетворюється на місце глобального суперництва держав та корпорацій, а також протиправної діяльності терористичних та злочинних угруповань.

Усе більшої гостроти набуває проблема зміни клімату. Зростає необхідність координації дій усіх держав у цій сфері, проте це часто вступатиме у конфлікт з індивідуальними інтересами держав, від яких вимагатиметься змінити підходи до виробництва та використання енергії. Швидкий розвиток альтернативних джерел енергії обумовлює перегляд ролі традиційних енергоносіїв (вугілля, нафти і газу).

Розвиток цифрових технологій, біотехнологій, торгівлі, туризму та фінансових послуг суттєво змінює структуру економік.

3. Виклики та загрози

Порушення територіальної цілісності України внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя і територій у Донецькій та Луганській областях (далі — тимчасово окуповані території) залишається головним зовнішнім викликом національній безпеці. Продовження втручання Російської Федерації у внутрішні справи інших держав для посилення власних позицій на міжнародній арені є викликом для всього демократичного світу.

Гальмування процесу розширення ЄС та стриманість ЄС у зміцненні своєї геополітичної ролі в регіоні Сусідства ЄС є факторами, які впливають на темпи реалізації європейських прагнень України, а також створюють умови для посилення з боку Російської Федерації протидії європейському вибору держав регіону.

Протистояння між США та КНР, тенденції до видозмін глобалізації та посилення регіоналізації, криза міжнародних безпекових інститутів (міжнародних режимів та організацій), зростання націоналізму й протекціонізму у світі можуть призвести до посилення конфліктогенності та ще більшої дисфункції міжнародного порядку.

Економічна та політична дестабілізація, зокрема в зонах триваючих конфліктів, гуманітарна і продовольча кризи потенційно створюють передумови для нових хвиль масової міграції, зокрема нових потоків біженців. Транскордонна злочинність є одним із джерел політичної нестабільності та зростання різних форм екстремізму.

Тероризм у різноманітних проявах має глобальний вимір і залишається міжнародним дестабілізуючим фактором, що характеризується розширенням політичних вимог, швидкою адаптацією до сучасних реалій та використанням науково-технологічних досягнень із злочинною метою, зрощенням терористичних організацій із державними інститутами окремих країн.

Виникнення нових та розмороження існуючих збройних конфліктів на пострадянському просторі несе загрози як для України, так і для регіональної безпеки та стабільності.

Посилення націоналістичних, популістичних та радикальних (як правих, так і лівих) рухів у країнах світу матиме негативний вплив на міжнародну політику та стабільність.

З'являються нові виклики у цифровому просторі, серед яких, зокрема, відсутність чіткого правового регулювання цієї сфери, що призводить до

зловживання цифровими даними з метою завдання шкоди як окремим особам, так і державам та міжнародним організаціям.

Інформаційну загрозу для України становить використання засобів комунікації для підриву довіри до державних інституцій, поширення дезінформації та ворожої пропаганди, поляризації суспільства, формування негативного сприйняття України у світі.

Зростає небезпека використання кіберпростору для завдання шкоди національним інтересам, включаючи виведення з ладу критично важливих об'єктів інфраструктури.

Поширення COVID-19 довело, що епідемії здатні вражати держави та суспільства одразу в багатьох вимірах. Заходи протидії пандемії порушують усталені практики міжнародного життя, обмежують основні свободи і при цьому все одно можуть бути недостатніми для захисту здоров'я людей.

Стан екології, кліматичні зміни та деградація навколишнього середовища, зокрема дефіцит водних ресурсів, що загострюється через їх нерівномірний розподіл і дедалі більше забруднення, залишаються пріоритетними викликами, подолання яких виходить за рамки можливостей окремих, навіть найбільш розвинутих держав. Реагування на ці загрози потребує широкої міжнародної співпраці.

4. Цілі зовнішньополітичної діяльності

Україна прагне миру, який є запорукою розвитку та процвітання держави, реалізації потенціалу українського народу.

Протидія державі-агресору, забезпечення суверенітету на своїй території і відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону — найвищий пріоритет держави.

Українська дипломатія активізує роботу для побудови мирної, безпечної і процвітаючої України, яка посідає гідне місце серед європейських демократій.

Для досягнення основної мети — безпеки та процвітання України — визначаються такі цілі зовнішньополітичної діяльності:

відновлення миру і територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону;

притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності;

протидія дезінформаційним атакам зовнішніх факторів, спрямованим проти інтересів та іміджу України за кордоном;

формування безпечного середовища дипломатичними засобами;

набуття членства в НАТО;
 набуття членства в ЄС;
 сприяння зовнішній торгівлі та інвестиціям;
 технологічна та екологічна трансформація України;
 захист прав та інтересів громадян України за кордоном;
 свобода пересування громадян України у світі;
 підтримка українців за кордоном, їх залучення до державотворчих, соціальних, економічних проєктів;
 формування і просування позитивного іміджу України у світі.

5. Напрями зовнішньополітичної діяльності

Протидія російській агресії політико-дипломатичними засобами

Тимчасова окупація Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, збройне вторгнення на сході України, протиправне використання ресурсів України у Чорному та Азовському морях та на тимчасово окупованих територіях, прискорена мілітаризація тимчасово окупованої території, незаконна побудова мосту через Керченську протоку є кричущими порушеннями міжнародного права, двосторонніх угод та суверенітету нашої держави.

З метою відновлення територіальної цілісності у межах міжнародно визнаного державного кордону Україна зосереджуватиме свої зусилля на:

забезпеченні збереження на міжнародному порядку денному питання російської агресії, її безпекових, гуманітарних, економічних, екологічних та інших загроз;

врахуванні міжнародною спільнотою негативного довгострокового впливу агресивної політики Російської Федерації на європейську та світову безпеку в цілому;

розширенні кола країн, що активно підтримують територіальну цілісність і суверенітет України у протистоянні з Росією;

збереженні та посиленні наявних зовнішніх механізмів та інструментів протистояння агресивній політиці Росії;

активізації діалогу з державами-партнерами для забезпечення підтримки позиції та ініціатив України у питанні відновлення її територіальної цілісності, зокрема у рамках формату “Нормандської четвірки”, нового міжнародного консультативно-координаційного формату “Кримська платформа”, інших існуючих та перспективних багатосторонніх

форматів, міжнародних організацій, з урахуванням положень Будапештського меморандуму;

розробленні нових інструментів, зокрема з використанням потенціалу міжнародної взаємодії, для відновлення територіальної цілісності, реалізації політики деокупації та безпечної реінтеграції тимчасово окупованих територій;

роботі з партнерами з метою дотримання політики невизнання спроби анексії Автономної Республіки Крим та м. Севастополя і закріплення цієї позиції у документах міжнародних організацій;

активізації діяльності у відповідних міжнародних інституціях з метою отримання від Російської Федерації компенсації та інших форм репарації за шкоду, завдану Україні внаслідок тимчасової окупації територій;

зміцненні міжнародного консенсусу щодо необхідності збереження і посилення політико-дипломатичного та економічного тиску на Російську Федерацію (зокрема через запровадження обмежувальних заходів) з огляду на триваючу агресію проти України. Україна буде працювати над тим, щоб міжнародні санкції проти Російської Федерації зберігалися до моменту відновлення територіальної цілісності України та посилювалися у відповідь на кожен крок Росії у напрямі підризу територіальної цілісності України та порушення прав людини на тимчасово окупованих територіях;

максимально широкому донесенні до світової громадськості правдивої інформації про скоєні злочини та наслідки російської агресії;

комплексній протидії гібридним операціям впливу, передусім у суміжних з Російською Федерацією регіонах України.

Частиною стратегії України у сфері захисту своїх суверенних прав є притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності за її агресивну політику. Це реалізується передусім шляхом звернення до таких відповідних міжнародних юрисдикційних органів, як Міжнародний суд ООН та різні арбітражні трибунали, Європейський суд з прав людини.

Україна продовжуватиме активну позовну роботу в міжнародних судових інстанціях, сприятиме встановленню міжнародно-правових фактів збройної агресії Російської Федерації проти України та кваліфікації дій Російської Федерації як держави-агресора, фіксації фактів порушень Російською Федерацією її зобов'язань за міжнародним правом та інформуватиме міжнародних партнерів і відповідні міжнародні судові інстанції про такі порушення.

З метою захисту прав своїх громадян Україна зосереджуватиме зусилля на забезпеченні міжнародної підтримки в питаннях звільнення утримуваних на тимчасово окупованих територіях і на території Російської Федерації українських військовополонених та політв'язнів і

опрацьовуватиме з міжнародними партнерами питання щодо можливості запровадження проти Російської Федерації санкцій за порушення прав людини.

Деокупація Автономної Республіки Крим та м. Севастополя є пріоритетом зовнішньополітичної діяльності України.

Основним майданчиком, який задля досягнення цієї мети координуватиме міжнародні зусилля у правовій, безпековій, гуманітарній, економічній, екологічній та інших сферах, має стати ініційований Україною міжнародний консультативно-координаційний формат “Кримська платформа”. До реалізації цієї ініціативи буде залучено максимально широку політичну та практичну міжнародну підтримку.

Особлива увага також приділятиметься протидії порушенням прав людини на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, зокрема прав кримських татар.

Україна продовжуватиме протистояти російській агресії на сході держави, намагаючись мирними засобами повернути контроль над тимчасово окупованими територіями. Взаємодія з міжнародними партнерами та продовження переговорного процесу є ключовими інструментами з деокупації таких територій.

У відповідь на застосування Російською Федерацією технологій гібридної агресії Україна докладатиме зусиль для зменшення спроможностей Російської Федерації поширювати пропагандистські наративи в Україні та інших державах, активно взаємодіятиме з партнерами та міжнародними інституціями у протидії дезінформації.

Агресивна політика Російської Федерації, яка проявляється в проекції її силового потенціалу в Азово-Чорноморському регіоні, на Південному Кавказі, у Східній і Південно-Східній Європі та Середземномор’ї, спричиняє ерозію регіональної безпекової архітектури. Серед засобів гібридної війни, які держава-агресор застосовує проти України та інших держав регіону, — використання енергоносіїв як засобу тиску; втручання у вибори; дезінформаційні та маніпуляційні кампанії; кібератаки на критично важливі об’єкти інфраструктури, державні та фінансові установи тощо.

Задля покращення міжнародного безпекового середовища Україна спрямовуватиме зусилля на:

максимальне використання існуючих регіональних форматів (Бухарестська дев’ятка, Вишеградська четвірка, Люблінський трикутник, ГУАМ, ОЧЕС, Веймарський трикутник тощо) для стабілізації безпекової ситуації в регіоні шляхом участі України в спільних безпекових та оборонних ініціативах;

консолідацію позицій чорноморських держав з метою протидії загрозам, які генерує політика Російської Федерації в Азово-Чорноморському регіоні, зокрема мілітаризації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя;

опрацювання разом із НАТО, її державами-членами та Грузією ініціатив з посилення присутності сил Альянсу в Чорноморському регіоні;

просування спільних ініціатив, спрямованих на забезпечення свободи судноплавства в Чорному та Азовському морях.

З метою підвищення обороноздатності та національної стійкості Україна посилюватиме взаємодію з НАТО і ЄС та їх державами-членами.

Порушення Будапештського меморандуму з боку Російської Федерації підриває режим нерозповсюдження зброї масового знищення. Зафіксовані у ньому гарантії США, Великої Британії та Росії були принциповою умовою приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї в статусі неядерної країни. Цей Договір залишається наріжним каменем системи ядерної безпеки у світі.

Україна продовжуватиме працювати з партнерами з тим, щоб примусити Російську Федерацію повернутися до виконання положень Будапештського меморандуму та дотримуватися своїх зобов'язань.

Україна докладатиме зусиль для зміцнення енергетичної безпеки і подолання загроз енергетичній стабільності в Європі. Продовжуватиметься координація дій з ключовими міжнародними партнерами, зокрема США та державами — членами ЄС, з метою запобігання намаганням Російської Федерації використовувати енергоресурси як інструмент тиску та впливу на інші держави, а також розвивати міжнародні енергетичні проекти, що суперечать інтересам України та обумовлюють зростання залежності європейських країн від Російської Федерації.

Україна залишатиметься надійним і відповідальним партнером ЄС у питанні транзиту газу, що слугуватиме гарантією зміцнення енергетичної безпеки Європи, і прагнучим розбудовувати стратегічні партнерства в енергетичній сфері.

Політика щодо Російської Федерації

Головною метою політики України на російському напрямі у середньостроковій перспективі є припинення російсько-українського збройного конфлікту і повернення тимчасово окупованих територій під контроль України.

Водночас агресивна політика Російської Федерації щодо України має тривалий та важкопрогнозований характер. Російська Федерація продовжує дестабілізувати Україну, прагне стримувати її реформи та

економічне зростання, на постійній основі намагається блокувати її інтеграцію в НАТО і ЄС.

У фокусі довгострокової протидії амбіціям Російської Федерації перебуває зміцнення стійкості України, посилення на основі широкої міжнародної коаліції тиску та стримування Російської Федерації аж до повного припинення її агресивної політики, відновлення територіальної цілісності України, а також надання відповідних компенсацій.

Слід орієнтуватися на те, що українсько-російські міждержавні відносини тривалий час перебуватимуть у режимі конфронтації, обмежених контактів, жорстких переговорів за участю міжнародних посередників.

Зовнішня політика України на російському напрямі обумовлюватиметься подальшим перебігом російсько-українського конфлікту, перспективами його закінчення і можливими наслідками.

Очевидними умовами перегляду відносин із Російською Федерацією та переходу від конфронтації до “мирного співіснування” мають бути припинення Російською Федерацією агресії проти України та повернення тимчасово окупованих територій, здійснення компенсації та інших форм репарації за шкоду, завдану Україні внаслідок тимчасової окупації територій, відмова Російської Федерації від практики втручання у внутрішні справи України.

Політика Російської Федерації і надалі постійно загрожуватиме безпеці двосторонніх економічних відносин. До припинення агресії та повної деокупації тимчасово окупованих територій наша держава прагнучиме скоротити залежність від торгівлі із Російською Федерацією товарами та послугами у стратегічних та чутливих сферах, маючи на меті їх заміщення з інших джерел.

Агресивна зовнішня політика Російської Федерації супроводжується грубими порушеннями та утисками прав людини та основних свобод як на тимчасово окупованих територіях, так і всередині Російської Федерації. Російська Федерація реалізує політику насильницької асиміляції української діаспори в Російській Федерації. Україна використовуватиме всі наявні міжнародні механізми та інструменти, зокрема санкційного характеру, для спонукання Росії виконувати свої міжнародні зобов'язання у галузі прав людини.

Інтересам України відповідають демократичні перетворення в Російській Федерації.

Європейська інтеграція

ЄС є одним з головних суб'єктів світової політики та ключовим партнером України в Європі.

Набуття повноправного членства України в ЄС є стратегічною метою держави.

На цьому шляху Україна ставить перед собою такі завдання:

повне використання потенціалу політичної асоціації та економічної інтеграції України з ЄС на основі Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, зокрема шляхом оновлення окремих параметрів Угоди;

подальше залучення підтримки ЄС до реалізації внутрішніх реформ в Україні, подолання соціально-економічних наслідків епідемії COVID-19 та відновлення економіки Донецької і Луганської областей;

розвиток секторальної інтеграції України з ЄС;

забезпечення поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС;

досягнення Україною відповідності Копенгагенським критеріям членства в ЄС;

забезпечення політичної підтримки державами — членами ЄС європейської перспективи України згідно із статтею 49 Договору про Європейський Союз;

посилення стратегічного значення ініціативи “Східне партнерство” на основі принципів диференціації та спільної власності, а також з урахуванням європейських прагнень асоційованих партнерів, зокрема шляхом розвитку взаємодії у рамках “Асоційованого тріо” — тристороннього формату посиленої співпраці України, Грузії та Молдови з європейської інтеграції.

Беручи до уваги всі переваги реалізації поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС, зокрема потужний сприятливий вплив поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі на зовнішню торгівлю, Україна продовжить докладати зусилля для:

покращення умов торгівлі з ЄС з урахуванням національних інтересів України шляхом мінімізації торговельних бар’єрів, прискорення тарифної лібералізації, подальшої уніфікації українських норм і стандартів із європейськими;

перегляду положень поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з метою приведення їх у відповідність з актуальними потребами і потенціалом торгівлі між Україною та ЄС;

укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції;

лібералізації сфери транспортних перевезень;

поглиблення співробітництва у митній сфері.

Міжлюдські контакти є основою для міждержавного зближення, фундаментом для інтеграційних процесів. Тому в рамках інтеграції України до ЄС особлива увага приділятиметься забезпеченню умов для свободи пересування громадян України в Європі, сталого і ефективного функціонування безвізового режиму між Україною та ЄС.

Формування енергетичного ринку, Єдиного цифрового ринку та Європейського зеленого курсу є новими амбітними інтеграційними проектами у рамках ЄС. Україна має значний потенціал для того, щоб стати важливою складовою зазначених галузевих політик ЄС, і докладатиме зусиль для повноцінної інтеграції до енергетичного ринку ЄС, включаючи інтеграцію об'єднаної енергетичної системи України до загальноєвропейської енергосистеми ENTSO-E, долучення до Єдиного цифрового ринку ЄС та до реалізації цілей Європейського зеленого курсу.

У рамках діалогу високого рівня між Україною та ЄС щодо горизонтальних питань та окремих секторів промисловості одною з цілей є інтенсифікація співпраці у галузі критичної сировини та акумуляторів з метою започаткування стратегічного партнерства.

У рамках транспортного діалогу Україна — ЄС одним з пріоритетів є включення внутрішніх водних шляхів України (р. Дніпро, р. Південний Буг та р. Дунай) до регіональної Транс'європейської транспортної мережі, а також сприяння наданню Україні “свободи транзиту” територіями країн ЄС відповідно до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі.

Україна заінтересована у поглибленні співробітництва з ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки, в тому числі у сфері Інтегрованого управління кордонами.

Україна має намір поглибити співробітництво з ЄС шляхом участі в програмах “Горизонт Європа”, “ЕРАЗМУС +”, КОСМЕ, “Креативна Європа”, а також продовжити інтеграцію до Європейського дослідницького простору та започаткування космічного діалогу з ЄС.

Україна заінтересована у продовженні співпраці в рамках Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону та забезпеченні на належному рівні головування України у Стратегії (листопад 2021 р. — листопад 2022 року).

ЄС є стратегічним партнером України у питаннях підвищення рівня стабільності в Європі та консолідації міжнародного політичного й економічного тиску на Російську Федерацію з метою припинення її агресії проти України та відновлення територіальної цілісності у межах її міжнародно визнаного державного кордону.

У цьому контексті для України у відносинах з ЄС пріоритетами є:

збереження солідарності держав — членів ЄС з Україною у протидії російській агресії, у підходах щодо шляхів врегулювання конфлікту та

відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону;

консолідація політики невизнання ЄС спроби анексії Російською Федерацією Автономної Республіки Крим та м. Севастополя і залучення ЄС до міжнародних зусиль з їх деокупації, зокрема у рамках міжнародного консультативно-координаційного формату “Кримська платформа”;

нарощення політичного тиску на Російську Федерацію та збереження усіх існуючих санкційних пакетів ЄС проти Російської Федерації до моменту повного припинення її агресії проти України та відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону;

запровадження нових цільових обмежувальних заходів у відповідь на порушення Російською Федерацією міжнародного права та прав людини на тимчасово окупованих територіях України.

У більш широкому контексті активного залучення до зусиль з відновлення та зміцнення міжнародної безпеки основними напрямками взаємодії України з ЄС будуть:

подальша конвергенція з ЄС у рамках спільної зовнішньої і безпекової політики, зокрема шляхом розширення форматів політичних консультацій Україна — ЄС з регіональних і міжнародних питань;

участь в операціях і місіях ЄС у рамках спільної політики безпеки і оборони;

залучення до проектів у рамках постійного структурованого співробітництва у сфері безпеки і оборони (PESCO);

розвиток безпекового виміру у рамках ініціативи ЄС “Східне партнерство”.

ЄС визнає гібридні загрози, зокрема кіберзагрози, дезінформацію та пропаганду, одними з головних сучасних викликів для європейської безпеки. Перебування України в епіцентрі дезінформаційних та кібератак і багатий досвід боротьби з ними робить партнерство України та ЄС на цьому напрямі взаємовигідним.

З цією метою Україна посилюватиме взаємодію з ЄС з питань стратегічних комунікацій, зокрема протидії дезінформації і пропаганді Російської Федерації у державах — учасницях ініціативи ЄС “Східне партнерство”, а також розвиватиме діалог з ЄС у сфері кібербезпеки.

Євроатлантична інтеграція

Набуття повноправного членства в Організації Північноатлантичного договору є стратегічним курсом України.

Свої відносини з НАТО Україна розвиватиме за двома ключовими напрямками:

активізація діяльності з протидії триваючим безпековим викликам у нашому регіоні, насамперед агресії проти України з боку Російської Федерації, з використанням допомоги, що надається Альянсом;

розвиток особливого партнерства з НАТО з метою набуття повноправного членства України в Альянсі як гарантії національної безпеки держави.

Пріоритетним завданням є активне залучення вже існуючих та створення нових форматів взаємодії нашої держави з НАТО під час організації процесу відновлення та зміцнення безпеки у Чорноморському регіоні, зокрема як зони відповідальності Альянсу.

Україна докладатиме зусиль для нарощування присутності НАТО у регіоні Чорного моря, збільшення кількості спільних навчань Україна — НАТО на морі та у прибережній зоні, належного застосування Чорноморського пакета для України і Грузії та подальшого його розширення. Також буде проводитися робота з реалізації можливостей залучення України до розроблення Стратегії Альянсу в Чорноморському регіоні.

З метою протидії гібридним загрозам, насамперед дезінформаційним кампаніям, у рамках платформи Україна — НАТО розширюватиметься співпраця з Альянсом щодо обміну досвідом з протидії гібридній війні в Україні. За мету також ставиться приєднання України до діяльності центрів НАТО з вивчення передового досвіду у сферах спільної кібероборони та енергетичної безпеки.

На шляху євроатлантичної інтеграції та набуття повноправного членства в НАТО перед Україною стоять такі першочергові цілі:

досягнення відповідності критеріям членства в НАТО через цілеспрямоване та планомірне впровадження широкого спектра внутрішньодержавних реформ, передусім щодо боротьби з корупцією, у рамках виконання Річних національних програм під егідою Комісії Україна — НАТО;

ефективне та повне використання можливостей, наданих Україні Партнерством з розширених можливостей Україна — НАТО;

прийняття Альянсом рішення щодо запрошення України до плану дій щодо членства в НАТО.

Реформування сектору безпеки і оборони та виконання політичних критеріїв членства в Альянсі посилять роль України як надійного партнера і контрибутора європейської та регіональної безпеки.

Маючи на меті зробити важливий внесок у покращення міжнародного безпекового середовища, Україна продовжить активну участь в операціях і

місіях під проводом НАТО, зокрема в Афганістані і Косові, а також приєднається до навчально-тренувальної місії Альянсу в Іраку та операції НАТО у Середземному морі “Морський охоронець”.

Розбудова двосторонніх відносин

Відносини пріоритетного стратегічного характеру та стратегічні партнерства

Україна розбудовує систему відносин пріоритетного стратегічного характеру, яка формується відповідно до пріоритетів зовнішньої політики і відображає особливий рівень та характер співробітництва на основі взаємних інтересів і цінностей демократії, верховенства права, прав і свобод людини.

Її ключовими елементами є співпраця у політичній, безпековій та військовій сферах, зокрема з метою протидії агресії Російської Федерації та зміцнення стійкості держави.

Активно розширюватиметься взаємодія в економічній, інвестиційній, інфраструктурній, енергетичній, культурно-гуманітарній, науково-технічній сфері, щодо захисту довкілля та в інших сферах взаємної заінтересованості.

Стратегія Національної безпеки України визначає, що пріоритетний стратегічний характер мають відносини України із США, Великою Британією, Канадою, Німеччиною, Францією.

Сполучені Штати Америки є лідером у консолідації зусиль міжнародної спільноти на підтримку суверенітету і територіальної цілісності нашої держави, протидії російській агресії, наданні Україні допомоги у сфері безпеки і оборони та проведенні реформ.

З метою подальшого розвитку стратегічного партнерства із США основні зусилля спрямовуватимуться на:

забезпечення сталої двопартійної підтримки щодо відновлення територіальної цілісності нашої держави, посилення безпекової та військової допомоги, сприяння євроатлантичній інтеграції України;

забезпечення подальшої підтримки реалізації реформ в Україні, які є основою для розширення торговельно-економічної та інвестиційної співпраці, зокрема в енергетичній сфері, сфері розвитку інфраструктури, у високотехнологічних галузях, аерокосмічній промисловості та оборонно-промисловому комплексі;

взаємодію у протидії дезінформаційним атакам та сприянні свободі релігій.

Основними інституційними форматами двосторонньої співпраці виступатимуть Комісія стратегічного партнерства Україна — США,

Українсько-американська рада з торгівлі та інвестицій, Українсько-американська робоча група з питань нерозповсюдження та експортного контролю, кібернетичний діалог, стратегічний енергетичний діалог, робоча група з питань науково-технічного співробітництва.

У розбудові відносин особливого партнерства з Канадою, яка займає тверду і послідовну позицію на підтримку нашої держави і є одним із лідерів у наданні їй безпекової та військової допомоги, Україна зосереджуватиме зусилля на розширенні дії Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою на сфері інвестицій та послуг, забезпеченні сприятливих умов для реалізації в Україні канадських інвестиційних проєктів, лібералізації Канадою візового режиму для наших громадян, підтримці зв'язків з українською діаспорою.

Важливими напрямками залишатимуться підтримка Канадою євроатлантичної інтеграції та проведення реформ в Україні, розширення торговельно-економічної та інвестиційної взаємодії, зокрема у сфері видобутку корисних копалин, розвитку інформаційних технологій, альтернативної енергетики, сільського господарства, в аерокосмічній галузі.

Німеччина та Франція є ключовими партнерами України у питаннях інтеграції до ЄС та НАТО, протидії агресії Російської Федерації та мирного врегулювання на тимчасово окупованих територіях.

У рамках стратегічного партнерства Україна розширюватиме багатовимірну взаємодію з Німеччиною із використанням таких механізмів двосторонньої співпраці, як Українсько-німецька група високого рівня з економічного співробітництва, міжурядові переговори про співробітництво задля розвитку, українсько-німецьке енергетичне партнерство, українсько-німецькі економічні форуми за участю керівництва України та Німеччини. Україна працюватиме над відновленням формату двосторонніх українсько-німецьких міждержавних консультацій на чолі з Президентом України та Федеральним канцлером Німеччини.

Розвиток всебічного співробітництва з Францією має для України стратегічне значення. Наша країна прагне підтримувати регулярний двосторонній політичний діалог на всіх рівнях, створювати нові формати співпраці, такі як рада з торгівлі та інвестицій, кібернетичний та енергетичний діалоги, з метою підвищення рівня партнерства з офіційним Парижем.

Україна залучатиме економічний потенціал Франції до реалізації спільних економічних проєктів із локалізацією виробництва в нашій країні у сфері енергетики, машинобудування, розбудови інфраструктури, високих технологій, в аграрному секторі.

Велика Британія розглядається Україною як впливова держава поза межами ЄС і як стратегічний партнер, який відіграє важливу роль у формуванні та збереженні міжнародної солідарності на підтримку суверенітету і територіальної цілісності України та її просування на шляху євроатлантичної інтеграції, допомозі у зміцненні обороноздатності.

Україна розвиватиме відносини з Великою Британією на основі Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство, зокрема шляхом підтримання інтенсивної політичної комунікації у форматі діалогу стратегічного партнерства на високому рівні; практичну реалізацію двосторонніх домовленостей щодо посилення обороноздатності України; забезпечення функціонування режиму вільної торгівлі. Значна увага приділятиметься спрощенню умов поїздок до Великої Британії та поступовій лібералізації візового режиму для українських громадян.

Стратегічне партнерство з Польщею в європейському, євроатлантичному, регіональному та двосторонньому вимірах є одним із головних пріоритетів зовнішньої політики України. Таке партнерство потребує подальшого наповнення новими масштабними проектами в безпековій, енергетичній, військовій, торговельно-економічній сфері.

Наявність значної за розміром української меншини у Польщі обумовлює підвищену увагу до питання захисту прав та інтересів українців у цій державі. Україна відкрита для двостороннього діалогу в сфері історичної пам'яті, спрямованого на подолання існуючих стереотипів, мінімізацію впливу трагічних сторінок спільної історії на двосторонню співпрацю.

Пріоритетне значення у розбудові стратегічного партнерства з Туреччиною і далі матиме підтримання політичного діалогу на рівні глав держав, зокрема у форматі Стратегічної ради високого рівня, а також розвиток нового механізму політико-безпекових консультацій на рівні міністрів закордонних справ і міністрів оборони у форматі "Квадрига".

Зміцненню українсько-турецького партнерства сприятиме укладення збалансованої та взаємовигідної Угоди про вільну торгівлю та тісніша кооперація у сфері оборонно-промислового комплексу. Україна продовжуватиме залучати інвестиції з Туреччини у свою економіку, зокрема з метою реалізації масштабних проектів.

Серед пріоритетів залишатиметься тематика зміцнення безпеки Чорноморського регіону, зокрема із залученням потенціалу НАТО. Велике значення матимуть активна участь Туреччини в діяльності міжнародного консультативно-координаційного формату "Кримська платформа", а також подальша взаємодія з Турецькою Стороною у питанні захисту прав кримських татар.

Стратегічні партнерства України з Азербайджаном, Грузією, Литвою, а також встановлення такого партнерства з Румунією є вагомим чинником

стабільності в Центральній і Східній Європі, у регіоні Азовського, Чорного, Балтійського і Середземного морів та важливим елементом архітектури загальноєвропейської безпеки.

У відносинах з Азербайджаном особливу увагу буде приділено енергетичній співпраці та розширенню присутності українського бізнесу у цій країні, зокрема участі українських підприємств в інфраструктурних та інших проектах.

Пріоритетними завданнями у відносинах з Грузією є об'єднання зусиль з пошуку ефективних шляхів протидії російській агресії та деокупації суверенних територій двох держав, а також просування на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції.

Стратегічне партнерство України та Литви обумовлено особливими історичними зв'язками між двома державами, готовністю Литви бути активним голосом підтримки України в ЄС та НАТО, а також на інших ключових глобальних і регіональних форумах. Литва ініціює на міжнародному рівні та адвокує важливі для нашої держави рішення, пов'язані з імплементацією європейського та євроатлантичного інтеграційного порядку денного України та протидією агресії з боку Російської Федерації. Для координації зусиль держави використовують механізм Ради Президентів України і Литовської Республіки, інструменти міжпарламентської взаємодії.

Перспективним є розвиток тристороннього співробітництва з Польщею і Литвою у форматах Люблінського трикутника, Міжпарламентської асамблеї Україна — Польща — Литва та військового компонента ЛІТПОЛУКРБРИГ.

Встановлення стратегічного партнерства із сусідньою Румунією важливе для України з огляду на роль цієї держави в НАТО та ЄС і її міцні позиції у системі регіональної безпеки Чорноморського регіону, зокрема її енергетичної складової.

Україна також прагнучиме започаткувати тісну взаємодію у форматах “трикутників” Україна — Польща — Румунія, Україна — Румунія — Молдова, що сприятиме формуванню спільного порядку денного з актуальних для України питань у сфері зовнішньої політики, безпеки та оборони, економіки і регіональної співпраці. Окрема увага буде приділена поглибленню двосторонньої співпраці з Румунією в економічній та енергетичній сферах, які мають для двох держав стратегічний характер.

З метою поглиблення цих партнерств та наповнення їх конкретним змістом Україна працюватиме над розробленням довгострокових проектів у ключових галузях — високі технології, енергетика, комунікації, оборона і військово-технічне співробітництво, інфраструктура.

Відповідно до укладених з 1991 року міжнародних договорів Україна розвиватиме стратегічне партнерство з КНР, глобальне партнерство з Японією та стратегічне партнерство з Бразилією.

Україна розбудовуватиме відносини з КНР з урахуванням неухильного взаємного дотримання фундаментальних засад поваги до незалежності, суверенітету і територіальної цілісності, що зафіксовано у базових міждержавних документах, з метою реалізації потенціалу Спільної декларації про встановлення та розвиток відносин стратегічного партнерства від 20 червня 2011 року. Зусилля української дипломатії будуть спрямовані на активізацію політичного діалогу, лібералізацію торгівлі та візового режиму, практичне наповнення двосторонніх відносин спільними проектами в галузі інфраструктури, енергетики, транспорту та промислово-виробничій сфері.

Стабільним політичним союзником України в Азії є Японія, відносини з якою визначені як глобальне партнерство. Україна буде й надалі розвивати з Японією активний діалог з політичних та безпекових питань, посилюватиме взаємодію в міжнародних організаціях, насамперед у контексті протидії російській агресії, нейтралізації гібридних загроз, подолання негативних наслідків зміни клімату та сприяння декарбонізації економіки. Пріоритетними напрямками є нарощування співробітництва в торговельно-економічній, інвестиційній та фінансово-технічній сфері; створення передумов для лібералізації торгівлі, трансферу технологій та реалізації спільних проектів у галузях альтернативної енергетики, телекомунікацій, захисту навколишнього природного середовища та розбудови сучасної інфраструктури.

Україна продовжуватиме розбудовувати партнерські відносини з Бразилією, що базуються на спільній декларації Президентів двох держав від 2 грудня 2009 р., якою було проголошено стратегічне партнерство між країнами. Українсько-бразильський діалог включатиме політичні та безпекові питання, зокрема співпрацю у боротьбі з гібридними загрозами та міжнародним тероризмом, кібербезпеку, взаємодію з ключових тем міжнародного порядку денного. Україна розширюватиме співпрацю з Бразилією у торговельно-економічній сфері, зокрема у фармацевтичній галузі, в енергетиці, транспортній галузі, інфраструктурних проектах, боротьбі з наслідками надзвичайних ситуацій, сфері науки та технологій.

Важливим партнером для України розглядається Індія, відносини з якою слід розвивати з урахуванням її ролі як одного з регіональних лідерів в Азії. Україна прагне забезпечити з Індією сталий політичний діалог на високому рівні, розширювати договірно-правову базу співпраці, а також заінтересована у залученні індійських інвестицій і збільшенні у товарній структурі двосторонньої торгівлі питомої ваги продукції з високою доданою вартістю. Пріоритетними напрямками співробітництва розглядаються військово-технічне співробітництво, високі технології,

відновлювана енергетика, інфраструктурні проекти, медична сфера, освіта і туризм.

Регіональна політика

Зміцнення позицій України в регіоні є важливою складовою успішної реалізації стратегічного курсу на європейську і євроатлантичну інтеграцію та покращення безпекового середовища.

Україна займатиме проактивну позицію у розвитку добросусідських та партнерських відносин з державами Центральної, Південної та Східної Європи, посиленні своєї ролі у Балто-Чорноморському регіоні.

Крім взаємовигідного двостороннього співробітництва, важливими аспектами регіональної політики України є взаємодія у вирішенні конфліктів на основі норм і принципів міжнародного права, запобігання екологічним загрозам і викликам, реалізація масштабних транскордонних та інфраструктурних проектів.

Україна підтримуватиме міжнародні зусилля у питаннях врегулювання затяжних конфліктів на території Азербайджану, Грузії та Молдови на основі міжнародного права, передусім базового принципу підтримки суверенітету і територіальної цілісності держав. Особливу увагу буде приділено продовженню активної участі України як країни-гаранта у Придністровському врегулюванні, зокрема сприянню зміцненню заходів довіри між сторонами конфлікту.

Відсутність проблемних питань у відносинах із Словаччиною формує сприятливу основу для зміцнення співробітництва у двосторонньому та міжнародному вимірах, виведення його на якісно новий рівень шляхом реалізації проектів стратегічного значення.

Серед пріоритетних завдань у відносинах з Угорщиною буде переважання двостороннього діалогу на засадах добросусідства і взаємної поваги, усунення існуючих проблемних питань шляхом активізації діяльності відповідних механізмів взаємодії.

Основним пріоритетом у відносинах з Молдовою залишатиметься виведення їх на рівень стратегічного партнерства, зокрема, з урахуванням євроінтеграційних прагнень двох держав. До ключових завдань співробітництва належатиме врегулювання існуючих проблемних питань, пов'язаних із завершенням процесу демаркації державного кордону між Україною та Молдовою і функціонуванням Дністровського комплексного гідровузла, а також започаткування діяльності Президентської Ради України і Молдови як нового механізму діалогу найвищого рівня.

У відносинах з Білоруссю Україна демонструватиме солідарність з білоруським народом у його прагненні розвивати європейську, демократичну і правову державу, а також не допустити згортання

суверенітету на користь Росії. Інтересам України відповідатиме також розвиток прагматичної торговельно-економічної співпраці з Білоруссю.

У центрі уваги відносин з країнами Балканського регіону перебуватимуть питання взаємовигідної співпраці у політичній, економічній та інших сферах, підтримки на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції, взаємодії у міжнародних організаціях.

Україна поліпшуватиме інфраструктуру державного кордону із сусідніми державами — членами ЄС, зокрема Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією, шляхом розбудови наявних і відкриття нових пунктів пропуску через державний кордон України та сервісних зон, розвитку державно-приватного партнерства, поширення практики спільного прикордонного і митного контролю.

Україна активізує зусилля з договірно-правового оформлення державного кордону із сусідніми державами, зокрема завершить демаркацію державного кордону з Республікою Білорусь та Молдовою.

*Співробітництво з державами Індо-Тихоокеанського регіону,
Центральної Азії та з регіональними організаціями*

Азія на сьогодні являє собою найбільш динамічний регіон світу. Її політична та економічна роль у глобальному вимірі дедалі посилюється. Створена між 15 азійсько-тихоокеанськими країнами зона вільної торгівлі є найбільшою у світі і охоплює близько третини світового економічного виробництва.

Відповідно розвиток взаємовигідного, передусім економічного, співробітництва з державами Азії, їх об'єднаннями та регіональними міжнародними організаціями є одним із перспективних напрямів зовнішньої політики України.

Україна в середньостроковій перспективі спрямовуватиме свою політику на здобуття більшої підтримки країн Азії у протидії російській агресії і відновленні територіальної цілісності нашої держави. Зокрема, ця робота вестиметься у рамках міжнародних організацій.

Основу практичної взаємодії з азійськими країнами становитиме торговельно-економічна співпраця. Особлива увага приділятиметься розширенню її договірно-правової бази, зокрема шляхом укладення угод про взаємний захист інвестицій, уникнення подвійного оподаткування, базових угод про торгово-економічні відносини та угод про вільну торгівлю. Поряд з експортно-імпортними операціями Україна прагнучиме розвивати співпрацю у сфері науки, технологій, інновацій та інвестицій.

Наша країна заінтересована в участі у глобальних азійських проектах, зокрема у рамках ініціативи Китаю “Один пояс, один шлях” у мірі, що не перешкоджає реалізації політики євроатлантичної інтеграції України.

Україна налагоджуватиме співпрацю у сфері економіки і торгівлі та реалізації спільних проектів з регіональними інтеграційними об'єднаннями, передусім Асоціацією держав Південно-Східної Азії, Форумом "Азія — Європа" та Азійсько-Тихоокеанським економічним співробітництвом.

Як один із пріоритетних і найбільш перспективних напрямів розвиватиметься співпраця у сфері технологій, зокрема подвійного призначення, та військово-технічне співробітництво, яке реалізовуватиметься на принципах дотримання відповідних міжнародних зобов'язань і стимулювання науково-технологічного прогресу.

Республіка Корея є одним із провідних торговельних партнерів України в Азії, водночас динаміка розвитку відносин між двома країнами на рівні вищих посадових осіб була вкрай низькою протягом останніх років. Україна заінтересована в активізації політичного діалогу і зміцненні торговельної та інвестиційної співпраці з Республікою Корея.

У відносинах з Пакистаном Україна прагне збільшувати обсяги та диверсифікувати структуру експорту, нарощувати співробітництво в агропромисловій, освітній та туристичній сферах, а також налагоджувати промислову кооперацію для спільної участі в пакистанських національних та регіональних інфраструктурних проектах.

За умови врегулювання ситуації навколо рейсу МАУ PS-752 у відносинах з Іраном Україна готова до розбудови співробітництва у сферах, що становлять взаємний інтерес, з дотриманням норм і принципів міжнародного права.

Україна активно розвиватиме двостороннє співробітництво з державами Південно-Східної Азії і працюватиме над формуванням із ними двосторонніх зон вільної торгівлі, розширенням коопераційних зв'язків у військово-технічній, аерокосмічній та науково-технічній сфері. Україна також докладатиме зусилля для інституціоналізації відносин з Асоціацією держав Південно-Східної Азії. Перспективним напрямом є залучення Асоціацією держав Південно-Східної Азії інвестицій до промислового та аграрного секторів України з фінансових центрів регіону.

Надійним партнером розглядається Австралія, яка послідовно підтримує суверенітет та територіальну цілісність України, запроваджуючи обмежувальні заходи щодо Російської Федерації. Україна заінтересована у розширенні двостороннього співробітництва в торговельно-економічній, аерокосмічній та культурно-гуманітарній сферах.

Важливим регіоном для України залишається Центральна Азія, однак динаміка двостороннього діалогу з державами цього регіону у політичній сфері уповільнилася. Українська дипломатія докладатиме зусиль для відновлення повноцінного політичного діалогу, зокрема задля здобуття

підтримки центральназійських країн у питанні відновлення територіальної цілісності нашої держави, а також сприятиме розвитку з ними торговельно-економічних відносин, насамперед у машинобудуванні, авіабудуванні, гідроенергетичній галузі, вагонобудуванні, агропромислового комплексу, використовуючи можливості існуючих органів двосторонньої взаємодії, підтримуватиме регіональну консолідацію. Актуальною проблемою залишається об'єднання зусиль для подолання російської блокади транзиту з/до України.

Співробітництво з державами Близького Сходу та Африки

Перспективним ринком для експорту української продукції, розвитку військово-технічного співробітництва та потенційним джерелом для залучення інвестицій є Близький Схід та Африка.

У регіоні Близького Сходу та на Африканському континенті реалізовуватиметься проактивна економічна політика, спрямована на реалізацію промислового та наукового потенціалу України, розширення існуючих та пошук нових ринків експорту, диверсифікацію співробітництва (високі технології, авіакосмічна галузь, відновлювана енергетика, аграрна та промислова продукція тощо), скасування обмежень на імпорт української продукції.

Україна активно взаємодіятиме в інвестиційній сфері з країнами Близького Сходу, залучаючи їх фінансові інституції до реалізації спільних проектів у галузях інфраструктури, літакобудування, сільського господарства, промисловості та енергетики.

Недостатня присутність України в Африці, яка із своїми природними ресурсами та людським потенціалом стає одним із центрів світового розвитку, обумовлює необхідність вироблення нових підходів до розбудови відносин з цим континентом.

Україна посилюватиме політичну, торговельно-економічну та гуманітарну складові співпраці з країнами Африканського континенту та Близького Сходу, зокрема через інструментарій налагодження прагматичної взаємодії з Африканською континентальною зоною вільної торгівлі, використання потенціалу Африканського Союзу, Економічного співтовариства країн Західної Африки, Організації ісламського співробітництва, Ліги арабських держав, Ради співробітництва арабських держав Затоки тощо.

Україна докладатиме зусилля для отримання з боку африканських та близькосхідних держав підтримки своїх ініціатив у рамках міжнародних організацій, зокрема у питанні протидії агресії Російської Федерації та невизнання спроби анексії Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Українська дипломатія сприятиме популяризації української освіти серед молоді країн Африки та Близького Сходу, насамперед у сферах медицини, інженерії, металургії, харчових технологій, інформаційних технологій (ІТ).

Україна відновлюватиме та поглиблюватиме співпрацю з африканськими і близькосхідними країнами у галузі військово-технічного співробітництва та професійної підготовки військовослужбовців.

Важливими партнерами у сфері торговельно-економічного співробітництва з регіоном Близького Сходу та Африки залишатимуться на найближчу перспективу держави Затоки та Північної Африки, а також Ізраїль та ПАР.

Співробітництво з державами Латинської Америки

З метою подальшої диверсифікації зовнішньої торгівлі Україна розвиватиме співробітництво з державами Латинської Америки та Карибського басейну, передусім із державами — членами Групи двадцяти та регіональними лідерами — Бразилією, Аргентиною, Мексикою.

У взаєминах із ними Україна спрямовуватиме зусилля на нарощування експорту, зокрема продукції сільського господарства і машинобудування, на розвиток співпраці у металургійній, аерокосмічній, військово-технічній та інших галузях, а також на сприяння участі українських підприємств у масштабних галузевих проектах у державах регіону.

У політичних відносинах з латиноамериканськими державами пріоритетним завданням є забезпечення їх підтримки територіальної цілісності України, зокрема в ООН та регіональних організаціях.

Україна розвиватиме політичне і економічне співробітництво з регіональними організаціями — Організацією американських держав, Тихоокеанським альянсом, Асоціацією карибських держав, Андською співдружністю, Карибською співдружністю, МЕРКОСУР.

Багатостороння дипломатія. Глобальний вимір

Невід'ємним чинником утвердження України як відповідального, передбачуваного і надійного міжнародного партнера є її активна та ініціативна участь у міжнародних організаціях, договірних (конвенційних) органах, багатосторонніх ініціативах.

Це також є важливим елементом захисту і просування національних інтересів України, її участі у розбудові міжнародної архітектури безпеки і співпраці, вирішенні глобальних і регіональних проблем та розв'язанні широкого спектра зовнішньополітичних завдань, насамперед відновлення

своєї територіальної цілісності та притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності.

Наша держава беззастережно дотримуватиметься принципу сумлінного виконання всіх своїх міжнародних зобов'язань, зокрема тих, що випливають з її членства в міжнародних організаціях. Україна виходить з того, що реалізація цілей міжнародних організацій може бути ефективною лише тоді, коли зобов'язання, стандарти та цінності (у рамках ООН, Ради Європи, ОБСЄ) неухильно дотримуються та добросовісно виконуються всіма без винятку учасниками.

У своїй діяльності в рамках ООН Україна виходитиме з того, що на сьогодні ООН залишається єдиною універсальною та найбільш представницькою міжнародною організацією, наділеною мандатом з усього комплексу питань міжнародного порядку денного, що зумовлює найвищий рівень легітимності та політичної ваги її рішень.

ООН залишатиметься одним із найбільш затребуваних міжнародних майданчиків для привернення уваги світового співтовариства до всіх аспектів російської агресії проти України та для здійснення на Російську Федерацію політичного тиску.

Триваюча збройна агресія Російської Федерації додатково засвідчила нерозривний зв'язок між правами людини та міжнародною безпекою. Міцний мир і безпека не можуть бути досягнуті без розв'язання проблем у сфері прав людини, відповідно тема прав людини має бути невід'ємною частиною розгляду в Раді Безпеки ООН питань врегулювання конфліктів. Тому Україна послідовно просуватиме у рамках свого членства в Раді ООН з прав людини ініціативи із захисту прав людини у глобальному вимірі, зокрема у сфері превенції їх порушень.

Пріоритетним завданням залишатиметься підтримка та просування у співпраці з державами-партнерами ініціатив, які спрямовані на реформування, зміцнення та підвищення ефективності діяльності міжнародних інституцій, зокрема з метою недопущення зловживання консенсусними процедурами ухвалення рішень та правом вето.

Україна чинитиме рішучий спротив будь-яким діям, які могли б суперечити цілям або підірвати ефективність міжнародних організацій чи конвенційних органів на користь політичній доцільності, а також ініціативам, спрямованим на просування вузькополітичних та ревізіоністських інтересів окремих держав.

Україна рішуче протидіятиме на міжнародній арені спробам заперечення Голодомору, Голокосту та глорифікації тоталітарних ідеологій, а також боротиметься проти проявів расизму, антисемітизму і ксенофобії.

Україна продовжуватиме активну роботу в ООН та її спеціалізованих установах у традиційних формах, а також підтримуватиме нові напрями її

діяльності, які мають на меті більш активне залучення Організації до розв'язання існуючих проблем.

Одним із пріоритетів залишатиметься ухвалення та практична реалізація рішень, спрямованих на припинення порушень Російською Федерацією її міжнародних зобов'язань, зокрема у сфері захисту прав людини відповідно до міжнародного гуманітарного права.

До важливих завдань української дипломатії належить більш активне залучення ООН, Ради Європи, ОБСЄ, ЮНЕСКО до моніторингу ситуації на тимчасово окупованих територіях України.

Україна використовуватиме потенціал та ресурси міжнародних організацій для пом'якшення гуманітарних наслідків збройної агресії Російської Федерації, включаючи задоволення потреб цивільного населення та відновлення постраждалих від російського вторгнення регіонів України.

На порядку денному залишається звернення України щодо розгляду питання про розгортання на тимчасово окупованих територіях міжнародної операції з підтримання миру з мандатом ООН.

Наша держава залучатиме технічну, консультативну та фінансову допомогу міжнародних організацій з метою реалізації порядку денного у сфері сталого розвитку на період до 2030 року та досягнення Цілей сталого розвитку, зокрема у сферах демократичного врядування та прав людини, підтримки державного управління, захисту довкілля, боротьби з COVID-19, ВІЛ/СНІД та іншими соціально небезпечними хворобами.

Триватиме робота з надання сприяння проектній діяльності міжнародних організацій в Україні, зокрема для реалізації подальших рамкових програм партнерства Уряду України з ООН та планів гуманітарного реагування для України.

Україна продовжить бути активним міжнародним гравцем на соціально-економічному напрямі ООН, який набуває все більшої актуальності з огляду на необхідність реагування на наслідки пандемії COVID-19 та запобігання майбутнім глобальним кризам і можливим пандеміям.

Попри надзвичайні виклики для нашої держави Україна і далі робитиме свій внесок у підтримку міжнародного миру та безпеки шляхом розширення участі в операціях ООН з підтримання миру.

Україна залишатиметься відповідальною державою — учасницею ключових режимів нерозповсюдження зброї масового знищення, підтримуватиме зусилля із зміцнення міжнародних інструментів контролю над озброєннями, дотримання санкційних режимів Ради Безпеки ООН та боротьби з тероризмом у всіх його проявах.

Важливим фактором сприяння економічному та соціальному розвитку держави вбачається співпраця з Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Україна залучатиме найкращі світові практики, які поширює ОЕСР, для власного реформування і взаємодіятиме з ОЕСР у таких сферах, як регіональна політика, енергетика, фінанси, захист навколишнього природного середовища, транспорт, інфраструктура, охорона здоров'я, освіта, соціальна політика, статистика, дослідження добробуту населення, боротьба з корупцією.

Участь України у міжнародних організаціях сприяє зміцненню міжнародного статусу і позицій нашої держави, дає можливість інформувати країни світу, ділові структури та суспільства про виклики, що їх долає наша держава, отримувати кращий досвід, фінансову, організаційну, політичну підтримку.

У ситуації, коли Україна протистоїть зовнішній агресії, а частина її території окупована, розширення можливостей просування власного порядку денного в рамках широкого кола міжнародних організацій набуває особливої актуальності.

Україна прагне розширювати свою представленість у керівних і робочих органах, а також секретаріатах міжнародних організацій та конвенційних органів, зокрема через розвиток системи секондменту, усвідомлюючи, що це створює більші можливості для посилення ролі нашої країни у розв'язанні проблем глобального та регіонального характеру.

Багатостороння дипломатія. Регіональний вимір

Рада Європи і ОБСЄ та їх парламентські органи є ключовими регіональними форматами, у рамках яких Україна продовжуватиме доносити до світової спільноти інформацію про агресивну політику Російської Федерації та працюватиме над подальшою консолідацією підтримки і збереженням міжнародного тиску на державу-агресора.

У відносинах із Радою Європи продовжуватиметься співпраця у розбудові України як правової демократичної держави та проведенні реформ на шляху імплементації європейського інтеграційного курсу.

Одночасно Україна підтримуватиме заходи з подолання кризи довіри в рамках Ради Європи, спричиненої, зокрема, безумовним поверненням російської делегації до ПАРЄ, та протидіятиме новим подібним спробам дискредитувати Організацію.

Рада Європи має залишатися авторитетним джерелом правових стандартів у сфері демократії, верховенства права та прав людини для всіх без винятку держав-членів.

Україна наполягатиме на досягненні нової якості ОБСЄ у ефективному реагуванні на сучасні виклики та загрози європейській безпеці у військово-політичній, економіко-довкільній і людській сфері, сприятиме зміцненню принципів верховенства права і прав людини на всьому просторі ОБСЄ.

Наша держава виступатиме за подальше активне залучення й розширення участі ОБСЄ у процесі врегулювання російсько-українського конфлікту, а також докладатиме зусиль для зміцнення потенціалу ОБСЄ як платформи для політичного діалогу та інструмента мирного врегулювання триваючих конфліктів у регіоні в цілому.

Сталі та міцні відносини добросусідства, безпечне середовище, економічний розвиток країни — це інтереси, якими керується Україна, беручи участь у тих чи інших регіональних форматах та ініціативах.

Інтересам України відповідає розбудова співпраці з “Веймарським трикутником” у форматі “ВЗ + Україна” з метою залучення його потенціалу до вирішення пріоритетних завдань зовнішньої політики і внутрішніх перетворень у нашій державі.

Ураховуючи інтереси регіональної безпеки, Україна заінтересована у залученні до формату “Бухарестської дев’ятки” — об’єднання держав-членів східного флангу НАТО.

Керуючись економічними інтересами і прагненням бути частиною інфраструктурної та енергетичної мережі ЄС, наша держава ставить собі за мету приєднання до ініціативи “Тримор’я”, та проводить роботу над поступовим залученням України до ініціативи “17+1”.

Україна також активізуватиме свою участь у Дунайській стратегії ЄС, яка є важливим чинником економічної та політичної солідаризації країн Дунайського регіону.

Має бути посилена взаємодія з Вишеградською групою, де Україна вивчає передусім багатий досвід європейської та євроатлантичної інтеграції Польщі, Словаччини, Угорщини та Чехії, посилення обороноздатності у Центрально-Східній Європі, зокрема відновлення участі України у Вишеградській бойовій групі ЄС, а також реалізація спільних освітніх та гуманітарних проєктів, що сприятиме розвитку міжлюдських контактів між Україною та країнами-сусідами.

Україна розбудовуватиме ініціативу “Люблінський трикутник”, який є ефективною політичною платформою для рівноправного діалогу України, Польщі та Литви — трьох держав із спільною історією та близькою культурою, ідентичною оцінкою сучасних безпекових реалій, спільним баченням шляхів реагування та розвитку євроатлантичних, європейських і регіональних процесів.

Схожість інтересів держав-учасниць дозволяє з надією дивитися на майбутнє поживлення діяльності Організації за демократію та економічний розвиток ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан, Молдова). До її пріоритетів належать посилення економічного, транспортного, митного співробітництва, боротьби з нелегальною торгівлею та організованою злочинністю. Розвиткові співпраці сприятиме створення нових та активізація існуючих форматів ГУАМ+.

Україна продовжить брати активну участь у чорноморських регіональних органах — ОЧЕС та Чорноморській Комісії, відстоюючи національні інтереси, протидіючи дипломатичним впливам та пропаганді Російської Федерації.

Економічна дипломатія

Україна є державою з відкритою економікою, розвиток якої прямо залежить від стану світового господарства, зовнішньої торгівлі, співробітництва з міжнародними фінансовими інституціями та ситуації на важливих для нашої країни ринках.

Україна представлена практично в усіх ключових міжнародних економічних організаціях і в цілому має ліберальний торговельний режим, суттєвим елементом якого є цілий ряд угод про вільну торгівлю як з окремими країнами, так і з регіональними інтеграційними об'єднаннями.

Україна братиме активну участь в роботі всіх ключових міжнародних економічних організацій та процесах їх реформування.

З метою представлення української продукції на ключових світових ринках, захисту українських економічних інтересів держава буде:

підтримувати функціонування багатосторонніх правових систем, які гарантують українським товарам і послугам справедливий доступ на іноземні ринки, проводити роботу з усунення порушень іншими державами інтересів українського бізнесу, а також докладати зусиль для того, щоб подальший розвиток міжнародних правил здійснення торгівлі та економічної діяльності в цілому сприяв розвитку української економіки;

просувати інтеграцію у міжнародні економічні проекти та програми, зокрема євроінтеграційні проекти субрегіонального та міжрегіонального співробітництва (насамперед у сфері енергетики, транспорту та інфраструктури), з метою надання підтримки вітчизняним виробникам та перевізникам;

сприяти у рамках трендів лібералізації міжнародної торгівлі укладенню нових і перегляду існуючих угод про вільну торгівлю товарами та послугами;

допомагати українським експортерам у виході на зовнішні ринки та розширенні кола їх партнерів, зокрема у країнах Азії, Близького Сходу,

Африки, Латинської Америки, а також у захисті їх прав і законних інтересів за кордоном;

залучати в економіку України іноземні інвестиції, зокрема для приватизації об'єктів державного та комунального майна, реалізації концесійних проектів, а також для створення високотехнологічних підприємств на території України;

сприяти українським транспортним підприємствам на міжнародному ринку транспортних послуг з метою відновлення транзитного потенціалу України та її участі у глобальних транзитних маршрутах;

проводити постійну інформаційну роботу серед представників українського бізнесу щодо особливостей закупівель, що здійснюються міжнародними організаціями та агенціями.

Україна, дотримуючись правил міжнародної торгівлі, залишає за собою право захищати власний внутрішній ринок та інтереси українських товаровиробників від демпінгового, субсидованого або масованого імпорту.

З цією метою будуть удосконалені існуючі і запроваджені нові механізми взаємодії держави і бізнесу та формати підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України.

МЗС розвиватиме інструменти економічної дипломатії, зокрема в рамках роботи Ради експортерів та інвесторів при МЗС, яка виступатиме платформою для українського та іноземного бізнесу та урядових установ, з метою пошуку партнерів, залучення інвестицій, популяризації вітчизняного туристичного потенціалу.

У контексті технологічної та "зеленої" трансформації України дипломатія надаватиме сприяння у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва, міжнародної співпраці у високотехнологічних галузях, трансферу технологій, у захисті прав інтелектуальної власності, обстоюванні інтересів України в міжнародній багатосторонній взаємодії у сфері охорони навколишнього природного середовища. Головною метою співпраці у цих сферах є забезпечення сталого розвитку української економіки і зростання добробуту українців.

Одним із основних завдань економічної дипломатії залишатиметься сприяння отриманню міжнародної допомоги для відбудови економіки звільнених від тимчасової окупації територій України, районів, постраждалих від конфлікту, територій, розташованих поблизу лінії розмежування, районів Приазов'я, а також нейтралізації загрози забруднення і деградації довкілля на тимчасово окупованих територіях.

Продовжуватиметься робота із залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги на підтримку внутрішніх реформ в Україні, зокрема з

розвитку верховенства права в Україні та протидії корупції, що сприятиме покращенню інвестиційного клімату в Україні.

Дипломатія надаватиме сприяння у зміцненні енергетичної безпеки України та взаємодії з міжнародними організаціями та ініціативами з питань енергетики.

До пріоритетних напрямів належить також посилення ролі України у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки, зокрема шляхом зміцнення позицій на світових ринках продовольства, збільшення експорту аграрної продукції більш високого рівня переробки на тлі подолання дезінтеграційних наслідків та світової економічної кризи, спричинених пандемією COVID-19.

Публічна дипломатія

Публічна дипломатія є важливим інструментом формування позитивного іміджу України як надійного партнера і форпосту захисту демократичних цінностей у європейському просторі, що особливо актуалізується в умовах зростання гібридних загроз.

Засобами публічної дипломатії Україна має стверджуватися як активний учасник регіональних та світових політичних, культурних, економічних та інших процесів, а також як держава, що генерує та пропонує рішення глобальних проблем і ділиться досвідом у сферах, що є актуальними для міжнародної спільноти.

Серед основних завдань публічної дипломатії — комунікація з громадськістю іноземних держав в контексті національних інтересів України, проактивне поширення позитивної інформації про Україну, її зусилля у проведенні реформ, економічний, інвестиційний, туристичний та освітній потенціал, культурну спадщину та сучасність, роль нашої держави у глобальних і регіональних процесах, що сприятиме створенню позитивного інформаційного фону для реалізації цілей зовнішньої політики держави.

Важливим напрямом вбачається розвиток у пріоритетних державах експертної дипломатії шляхом проведення через формальні і неформальні канали всередині країни та за кордоном системної роботи з представниками наукової спільноти, експертами, університетами, державними і недержавними аналітичними центрами, національними і міжнародними об'єднаннями, профільними академічними і дослідницькими закладами, засобами масової інформації, дорадчими і експертними радами.

Україна приділятиме велику увагу захистові від загроз в інформаційній сфері. Застосування Російською Федерацією технологій гібридної війни проти України перетворило інформаційну сферу на одну з ключових арен протиборства. При цьому дезінформаційні атаки та масове

маніпулювання свідомістю спрямовуються не лише проти України, а і проти міжнародних партнерів нашої держави.

Розбудовуватиметься система проактивного захисту від дезінформаційних атак через створення національної платформи протидії ворожій пропаганді, залучення експертів із громадських об'єднань та засобів масової інформації, об'єднання зусиль з іноземними центрами в державах — членах ЄС і НАТО, проведення інформаційних кампаній із спростування російських наративів.

Публічна дипломатія має стати інструментом координованої політики на рівні всієї держави та супроводжуватися максимальним посиленням комунікаційної спроможності всіх органів виконавчої влади України з метою утвердження у світі її позитивного іміджу як демократичної, мультикультурної та людиноцентричної держави. Для цього МЗС розбудовуватиме та запроваджуватиме ефективну систему стратегічних комунікацій.

На покращення розуміння і сприйняття України у світі та розвиток її культурних зв'язків з іншими країнами спрямовуватиметься діяльність державної установи “Український інститут”.

Захист прав та інтересів громадян України за кордоном

Кожен громадянин України повинен відчувати підтримку української держави за кордоном. За межами держави перебуває одночасно не менше 6 мільйонів українських громадян, і кожен має бути певним, що Батьківщина його захищає.

Україна розширюватиме географію дипломатичної та консульської присутності за кордоном задля покращення захисту інтересів своїх громадян. Збільшуватиметься чисельність консулів, зростатиме обсяг та покращуватиметься якість консульських послуг. У країнах, де немає офіційної консульської присутності, розширюватиметься мережа почесних консулів.

З метою забезпечення надання якісних послуг громадянам та юридичним особам України здійснюється комплексна цифровізація та автоматизація консульських дій, упроваджуються новітні засоби у сфері комунікацій.

Відбуватиметься модернізація інформаційно-телекомунікаційної системи консульської служби з метою кращого забезпечення функціонування, захисту та обміну даними з інформаційними системами інших органів виконавчої влади. Система включатиме організаційні, криптографічні, технічні та програмні засоби, її удосконалення здійснюватиметься у рамках законодавства з урахуванням міжнародних практик та законодавства ЄС у частині захисту персональних даних.

Буде забезпечено модернізацію всіх інформаційних продуктів консульської служби, автоматизовано процеси її роботи з метою удосконалення системи надання консульських послуг громадянам України за кордоном.

Вживатимуться політико-дипломатичні та міжнародно-правові заходи із залученням іноземних партнерів та міжнародних організацій, спрямовані на звільнення та повернення на Батьківщину громадян України, незаконно утримуваних в Російській Федерації. Забезпечуватиметься консульський супровід справ утримуваних громадян України з метою гарантування максимального дотримання їх прав та законних інтересів відповідно до загальноновизнаних стандартів у галузі прав людини.

Для того, аби українці вільно подорожували світом, триватиме робота з розширення переліку країн із безвізовим режимом чи максимально сприятливими умовами поїздок для громадян України.

Утверджуватиметься імідж України як держави з ефективною візовою системою і прозорим та зручним для іноземців порядком оформлення віз, удосконалюватимуться візові процедури та покращуватимуться стандарти візового обслуговування, впроваджуватимуться електронні візи, на взаємній основі спрощуватимуться режими в'їзду іноземців в Україну.

Державна політика щодо українців за кордоном

Українці за кордоном є частиною українського народу. Українська держава і надалі активно розвиватиме зв'язки з етнічними українцями, які проживають за її межами, та українцями, які працюють в іноземних державах, дбатиме про задоволення їх національно-культурних і мовних потреб.

Україна залучатиме потенціал українців за кордоном до реалізації своїх зовнішньополітичних цілей, зокрема у контексті відновлення миру і територіальної цілісності держави, протидії антиукраїнській пропаганді, посилення політичного та санкційного тиску на державу-агресора, просування позитивного іміджу України за кордоном, розвитку економічної співпраці та залучення інвестицій і технологій.

Реалізація положень національного законодавства про закордонних українців та зовнішню трудову міграцію має передбачати створення конкретних механізмів, регламентованих програмними документами, спрямованими на збереження та утвердження національної ідентичності закордонних українців.

Під час формування державної політики щодо українців за кордоном слід застосовувати максимально збалансовані, людиноцентричні підходи до забезпечення прав українців, які працюють за межами України, зокрема шляхом укладення двосторонніх договорів із відповідними державами про умови працевлаштування, а також створення умов для повернення в

Україну таких осіб та членів їх сімей та їх подальшої безперешкодної реінтеграції у суспільство.

Державна політика щодо громадських організацій закордонних українців має бути системною та інституалізованою. Активізація співпраці з українцями за кордоном вимагатиме насамперед розроблення законопроекту про внесення змін до Закону України “Про закордонних українців”. Це дозволить розширити можливості осіб, які набули статус закордонного українця, зокрема у сфері здобуття освіти та перекваліфікації, створити умови для їх участі у державотворчих процесах, а також на законодавчому рівні закріпити повноваження та організаційно-фінансові можливості МЗС для виконання функцій центрального органу виконавчої влади з питань співпраці із закордонними українцями.

Послідовна та ефективна співпраця з громадськими організаціями закордонних українців має бути забезпечена фінансуванням державної цільової програми співробітництва із закордонними українцями, що затверджується Кабінетом Міністрів України. Виконання такої програми має сприяти реалізації прав закордонних українців у державах їх перебування, збереженню української мови, історії та культури у місцях їх проживання; розвитку українського шкільництва за межами України, зокрема у формі суботніх та недільних шкіл; розширенню можливостей навчання і працевлаштування закордонних українців в Україні.

Продовжуватиметься конструктивний діалог з громадськими організаціями закордонних українців, спрямований на їх згуртування та гідне представлення у державах перебування.

Українська держава разом із громадськими організаціями закордонних українців продовжить роботу з визнання у світі Голодомору 1932—1933 років в Україні геноцидом українського народу та із вшанування пам’яті жертв Голодомору.

Україна у співпраці з українцями за кордоном дбатиме про збереження об’єктів української культурної спадщини у світі.

6. Інституційна спроможність

Роль державних органів у формуванні та реалізації зовнішньої політики і координація у сфері зовнішніх зносин

Послідовна і стратегічно виважена політика України на світовій арені має бути зрозумілою для громадян України.

Зовнішня політика України ґрунтується на національних інтересах, реалізується консолідовано за принципом “єдиного голосу”, на засадах публічності, послідовності, передбачуваності, спирається на суспільну підтримку і є підзвітною громадськості.

МЗС координує дії державних органів у сфері зовнішніх зносин та забезпечує їх аналітичною інформацією, оцінює ризики, розробляє пропозиції і рекомендації щодо зовнішньої політики для Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, інших державних органів.

З метою забезпечення цілісності зовнішньополітичного курсу країни державні органи повинні узгоджувати свою міжнародну співпрацю з МЗС як центральним органом виконавчої влади, відповідальним за формування та реалізацію єдиної державної політики у сфері зовнішніх зносин.

З метою моніторингу та коригування зовнішньополітичного курсу держави регулярно проводяться конференції керівників закордонних дипломатичних установ України за участю вищого керівництва держави, очільників органів державної влади, представників громадських об'єднань та бізнесу.

Важливим чинником забезпечення успішної реалізації зовнішньої політики України є використання зовнішньої експертизи і співпраця з експертними спільнотами та аналітичними центрами.

З метою посилення аналітичного забезпечення процесу вироблення та реалізації зовнішньої політики України МЗС залучатиме представників експертного середовища до вироблення стратегічних документів у зовнішньополітичній сфері та формування цілей зовнішньої політики, зокрема через практику спільних проектів державних органів та аналітичних центрів та експертних мереж.

*Ресурсне забезпечення (зокрема кадрове
забезпечення та фахова підготовка)*

Практичну реалізацію зовнішньої політики забезпечує сучасна та високопрофесійна дипломатична служба, яка здатна до інноваційних підходів та оперативного реагування на зовнішні виклики і загрози.

Нові виклики та визначені стратегічні цілі зумовлюють необхідність проведення системного аналізу кількості та якості працівників МЗС та закордонних дипломатичних установ України. МЗС вивчатиме кращий світовий досвід кадрового менеджменту та впроваджуватиме сучасну структуру системи органів дипломатичної служби.

Визначені пріоритети у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, а також необхідність посилення співробітництва з країнами Азії, Африки та Близького Сходу, Латинської Америки потребують удосконалення системи професійної підготовки українських дипломатів, інших державних службовців та військовослужбовців.

МЗС разом із Дипломатичною академією України розроблятиме програми фахової та мовної підготовки і підвищення кваліфікації, зокрема

із залученням провідних українських та закордонних фахівців у сфері зовнішньої політики, економіки, вивчення іноземних мов.

З урахуванням фінансових ресурсів будуть вживатися заходи з метою розширення мережі українських дипломатичних установ в Азії, Африці та на Близькому Сході, в Латинській Америці, їх забезпечення достатніми кадровими ресурсами, підготовки та підвищення кваліфікації у контексті специфіки роботи на відповідних напрямках.

Підготовка і забезпечення членства України або її представників у міжнародних організаціях та інституціях також передбачатиме необхідне кадрове посилення.

Корпоративна культура

Основою сучасної корпоративної культури дипломатичної служби є людиноцентричність, лідерство, рівні можливості, відкритість та система професійного навчання протягом усієї дипломатичної кар'єри.

З метою формування та підтримки корпоративної культури МЗС спрямує свої зусилля на удосконалення нормативно-правової бази, зокрема в частині механізму ротації в системі органів дипломатичної служби, впровадження сучасних методів професійного навчання, імплементації програм менторства.

Цифровізація процесів

МЗС працюватиме над розвитком інформаційних ресурсів та інформаційно-телекомунікаційних систем, посиленням кібербезпеки і захисту інформації, впровадженням електронних консульських послуг, зокрема спрощенням консульських процедур.

У системі органів дипломатичної служби буде запроваджено інформаційну систему управління людськими ресурсами та нарахування заробітної плати, аналітичну систему управління ефективністю діяльності працівників.

Здійснюватиметься модернізація наявної інформаційно-телекомунікаційної системи, яка забезпечить електронний документообіг відповідно до сучасних стандартів інформаційних систем, безпеки та світових тенденцій розвитку Інтернету та систем аналогічного класу.

Буде розгорнуто інфраструктуру для захищеного віддаленого доступу працівників закордонних дипломатичних установ України до внутрішніх інформаційних ресурсів і систем МЗС з метою створення віртуального централізованого електронного офісу, який підвищить ефективність взаємодії працівників МЗС та закордонних дипломатичних установ України.

Політика рівних можливостей

МЗС запроваджуватиме стратегію забезпечення рівних можливостей, метою якої є підтримка жіночого лідерства на дипломатичній службі.

Стратегія ґрунтується на рекомендаціях гендерного аудиту МЗС і орієнтована на подолання так званої “скляної стелі” у дисбалансі представленості жінок на керівних посадах дипломатичної служби України.

7. Заключні положення

Дана Стратегія ґрунтується на положеннях Стратегії національної безпеки України і є документом середньострокового планування на період 2021 — 2024 років та основою для розроблення програмних документів із співробітництва з окремими регіонами та країнами світу, середньострокового плану дій і щорічних планів роботи МЗС.

Реалізація Стратегії здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, а також інших джерел, не заборонених законом.
